

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૨૭૨/૧૯૯૯

ઈન

સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૧૦૫૩૨/૧૯૯૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી સી.કે. ઠક્કર અને

ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એલ. દવે

=====

૧. શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	
૨. રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	

૩. શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪. શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	
૫. શું સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે કેમ?	

=====

સમરથદાન દેજીભાઈ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તાઓ તરફે મિ. મુકુલ સિંઘા

સામાવાળા નં. ૧ તરફે મિ. એસ.પી. હસુરકર

સામાવાળા નં. ૩, ૪, ૫, ૬ તરફે ડી.એસ. દ્વારા નોટિસની બજવણી થયેલ

=====

કોરમ : ન્યાયમૂર્તિ મિ. સી.કે. ઠક્કર અને

ન્યાયમૂર્તિ મિ. એ.એલ. દવે

ચુકાદાની તારીખ: ૦૬/૦૫/૧૯૯૯

મૌખિક ચુકાદો

દાખલ કરવામાં આવે છે. સામાવાળાઓ વતી મિ. એસ.પી. હસુરકર નોટિસની બજવણી જતી કરે છે. કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં, આ બાબત આજે આખરી સુનાવણી માટે હાથ પર લેવામાં આવે છે.

૨. આ અપીલ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૦૫૩૨/૧૯૯૮ માં તારીખ ૪.૨.૯૯ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા વચગાળાના હુકમના એક ભાગ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે કે જેના દ્વારા કેટલાક પિટિશનરોને વચગાળાની રાહત આપવામાં આવી હોવા છતાં અપીલકર્તાઓને વચગાળાની રાહત આપવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૩. આઠ પિટિશનરો દ્વારા બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ યોગ્ય રિટ, નિર્દેશ અથવા હુકમ મેળવવા માટે પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં સામાવાળા સત્તાવાળાઓને તારીખ ૫.૧૨.૯૮ ના હુકમને રદબાતલ અને બાતલ ઠરાવીને સદર જગ્યા માટે પસંદ કરાયેલા પિટિશનરોને પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે બઢતીના હુકમો જારી કરવાનો અને તમામ હેતુઓ માટે તેમને અન્ય પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરોની સમકક્ષ ગણવાનો નિર્દેશ આપવાની માંગણી કરવામાં આવી હતી. પિટિશનના પેઝિંગ રહેવા અને નિકાલ દરમિયાન એવી વચગાળાની અરજ પણ કરવામાં આવી હતી કે સત્તાવાળાઓને પિટિશનરોને પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરની તાલીમ માટે મોકલવાનો અને તાલીમનો સમયગાળો

સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ થવા પર અન્ય પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરોને ઉપલબ્ધ હોય તેવા લાભો આપવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે.

૪. પિટિશનરોનો એવો કેસ હતો કે તેઓ પોલીસ કોન્સ્ટેબલ તરીકે નિયુક્ત થયા હતા અને સી.આઇ.ડી. (આઇ.બી.) શાખામાં આસિસ્ટન્ટ ઇન્ટેલિજન્સ ઓફિસર તરીકે કામ કરતા હતા. જોકે તેઓ મૂળ પોલીસ કોન્સ્ટેબલ તરીકે નિયુક્ત થયા હતા, પરંતુ તેમને ફરીથી નિયુક્ત કર્યા મુજબ સી.આઇ.ડી. (આઇ.બી.) માં "એક તબક્કાની બઢતીના ધોરણે" એટલે કે હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે ડેપ્યુટેશન પર મોકલવામાં આવ્યા હતા. તેમના દ્વારા એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે તેઓ પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યા પર બઢતી માટે પાત્ર જણાયા હતા અને તેથી તેમને લેખિત કસોટી તેમજ મૌખિક કસોટીમાં બેસવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને તેમણે બંને કસોટીઓ પાસ કરી હતી. હવે પછીનું પગલું આવી વ્યક્તિઓને પ્રાયોગિક તાલીમ માટે મોકલવાનું હતું. જ્યારે તે પ્રશ્ન સત્તાવાળાઓ સમક્ષ ઉપસ્થિત થયો, ત્યારે ડિરેક્ટર જનરલ અને ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ, ગુજરાત રાજ્ય સામાવાળા નં. ૨ નો એવો મત હતો કે ગુજરાત પોલીસ મેન્યુઅલ, ૧૯૭૫ હેઠળ પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યા પર બઢતી મેન્યુઅલની જોગવાઈઓ અનુસાર કરી શકાય છે. વહીવટી સૂચનાઓના સ્વરૂપના સુસંગત નિયમો એવી જોગવાઈ કરે છે કે જે હેડ કોન્સ્ટેબલોએ પાંચ વર્ષની સેવા પૂર્ણ કરી હોય તેમને સબ ઇન્સ્પેક્ટરની બઢતીવાળી જગ્યા માટે વિચારણા કરવા પાત્ર ગણી શકાય અને લેખિત કસોટી, મૌખિક કસોટી તેમજ તાલીમ પૂર્ણ કર્યા પછી, જો તેઓ યોગ્ય જણાય તો કાયદા

અનુસાર તેમની નિમણૂક કરી શકાય છે. સામાવાળા નં. ૨ નો એવો મત હોવાથી કે પિટિશનરોએ બંને શરતો પૂરી કરી ન હતી; (૧) હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે બઢતી; અને (૨) હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે પાંચ વર્ષ પૂર્ણ કરવા, તેઓ પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે નિયુક્ત થવા માટે પાત્ર ન હતા અને તેમને તાલીમ માટે મોકલી શકાયા ન હતા. આ સંજોગોમાં પિટિશનરોએ આ કોર્ટનો આશરો લીધો હતો.

૫. પિટિશનરો દ્વારા એવી ફરિયાદ કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે પિટિશનરો સી.આઇ.ડી. (આઇ.બી.) માં ડેપ્યુટેશન પર ગયા હતા, ત્યારે તારીખ ૨૬.૧૧.૮૦ ના પત્રવ્યવહાર – એનેક્સર "ઓ" માં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું હતું કે: "જે બિન-હથિયારી હેડ કોન્સ્ટેબલો સી.આઇ.ડી. (આઇ.બી.) માં ડેપ્યુટેશન પર જશે અને સી.આઇ.ડી. (આઇ.બી.) માં પાંચ વર્ષ પૂર્ણ કરશે તેમને સબ ઇન્સ્પેક્ટરની પરીક્ષા આપવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે."

૬. વિદ્વાન સિંગલ જજે નોંધ્યું હતું કે એવું જણાય છે કે સામાવાળા નં. ૨ તેમના પુરોગામી દ્વારા લેવાયેલા નિર્ણય સાથે સંમત ન હતા અને તેથી પિટિશનરોને જરૂરી તાલીમ લેવાની મંજૂરી આપવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.

૭. સામાવાળા સત્તાવાળાઓ વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જે પ્રોત્સાહન આપવામાં આવ્યું હતું તે માત્ર પરવાનગીના સંદર્ભમાં હતું અને પિટિશનરોને પીએસઆઇ તરીકે તાલીમ માટે મોકલવા સાથે તેને કોઈ લેવાદેવા

ન હતી અને તેઓ પાત્ર ન હોવાથી તેમને તાલીમ માટે મોકલી શકાયા ન હતા. વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ અમુક નિર્ણયો પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો.

૮. પક્ષકારોની સામસામેની દલીલો ધ્યાને લીધા પછી, વિદ્વાન સિંગલ જજે પેરા ૫ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:-
"તેથી, વચગાળાની રાહતના ભાગરૂપે એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે સામાવાળાઓ પિટિશનર નં. ૩, ૬ અને ૮ એટલે કે જેમને તેમના મૂળ વિભાગમાં હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે બઢતી આપવામાં આવી છે તેમને જરૂરી તાલીમ લેવાની મંજૂરી આપશે અને જો અન્યથા બઢતી માટે યોગ્ય જણાય તો તેમને સબ-ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે બઢતી આપશે. જોકે સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે આ હુકમના અનુસંધાનમાં પિટિશનર નં. ૩, ૬ અને ૮ ને આપવામાં આવેલી બઢતી તદર્થ (એડ-હોક) રહેશે અને આ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવી શકે તેવા આખરી હુકમને આધીન રહેશે. વધુમાં, સદર પિટિશનર નં. ૩, ૬ અને ૮ જો આવી બઢતીના આધારે બઢતી મેળવે તો આ કોર્ટના સ્પષ્ટ હુકમ વિના સબ ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યા પરથી આગળની બઢતી માટે હકદાર રહેશે નહીં. બાકીના પિટિશનરોને વચગાળાની રાહત નકારવામાં આવે છે."

૯. ઉપરોક્ત ભાગ પરથી, તે સ્પષ્ટ છે કે પિટિશનર નં. ૩, ૬ અને ૮ ની તરફેણમાં વચગાળાની રાહત આપવામાં આવી હતી અને કોર્ટ દ્વારા પસાર થઈ શકે તેવા આખરી હુકમને આધીન રહીને તેમને તાલીમ માટે મોકલવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો. એવી પણ સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી હતી કે જો તેઓને

કોર્ટના સ્પષ્ટ હુકમ વિના બઢતી આપવામાં આવી હોય તો પણ તેઓ સબ-ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યા પરથી આગળની બઢતી માટે હકદાર રહેશે નહીં. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા બાકીના પિટિશનરોને વચગાળાની રાહત આપવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૦. તે તબક્કે, હુકમના અમલ પર સ્ટે આપવા માટે એ.જી.પી. વતી અરજ કરવામાં આવી હતી અને વિદ્વાન સિંગલ જજે હુકમની તારીખથી પાંચ દિવસના સમયગાળા માટે સ્ટે મંજૂર કર્યો હતો. મિ. હસુરકર દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું છે કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા અત્યાર સુધી ઉપરોક્ત હુકમને પડકારવામાં આવ્યો નથી.

૧૧. બાકીના પાંચ પિટિશનરોમાંથી, ચાર અપીલકર્તાઓ એટલે કે મૂળ પિટિશનર નં. ૧, ૨, ૪ અને ૫ એ હાલની એલ.પી.એ. દાખલ કરી છે. અપીલકર્તાઓ તરફે વિદ્વાન વકીલ મિ. મુકુલ સિન્હાએ એવી દલીલ કરી હતી કે જ્યારે પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે દેખીતી રીતે વિદ્વાન સિંગલ જજનો એવો મત હતો કે પ્રથમદર્જી કેસ બનતો હતો. તેથી, રૂલ જારી કરવામાં આવ્યો હતો. વચગાળાની રાહત અંગે, વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પિટિશનર નં. ૩, ૬ અને ૮ ની તરફેલામાં વચગાળાની રાહત આપવામાં આવી હતી. જોકે હાલના અપીલકર્તાઓનો સંબંધ હતો ત્યાં સુધી વચગાળાની રાહત શા માટે નકારવામાં આવી તે અંગે વાદગ્રસ્ત હુકમમાં કંઈ જણાવવામાં આવ્યું ન હતું, પરંતુ વકીલના જણાવ્યા મુજબ, અપીલકર્તાઓ મૂળ

વિભાગમાં હેડ કોન્સ્ટેબલ ન હતા અને તેમને સી.આઈ.ડી. (આઈ.બી.) માં ઝડપી બઢતી (એક્સિલરેટેડ પ્રમોશન) આપવામાં આવી હતી તે હકીકતના સંદર્ભમાં સંભવતઃ તે મંજૂર કરવામાં આવી ન હતી. મિ. સિન્હાએ રજૂઆત કરી હતી કે જો સુસંગત નિયમો હેઠળ પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યા પર બઢતી માટે કોઈ વ્યક્તિને પાત્ર ગણવાના હેતુથી બંને શરતો પૂરી થવી જરૂરી હતી; એટલે કે (૧) હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે બઢતી અને (૨) પાંચ વર્ષની સેવા પૂર્ણ કરવી, તો તે પિટિશનર નં. ૩, ૬ અને ૮ દ્વારા પણ પૂર્ણ કરવામાં આવી ન હતી. તેમ છતાં વિદ્વાન સિંગલ જજે તારીખ ૨૬.૧૧.૯૦ ના પત્ર – પત્રવ્યવહાર એનેક્સર "ઓ" ને ધ્યાનમાં રાખીને તેમની તરફેણમાં વચગાળાની રાહત આપી હતી. સદર એનેક્સરમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે હથિયારી-બિનહથિયારી પોલીસ કોન્સ્ટેબલો – હેડ કોન્સ્ટેબલોને એક તબક્કામાં ઝડપી બઢતી આપવામાં આવશે અને જો તેઓ ડેપ્યુટેશન પર પાંચ વર્ષનો સમયગાળો પૂર્ણ કરશે, તો તેમને પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટર માટેની ખાતાકીય પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત થવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે. સ્વીકાર્ય રીતે, પિટિશનર નં. ૩, ૬ અને ૮ એ હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે મંજૂરી મળ્યા પછી ૫ વર્ષ પૂર્ણ કર્યા નથી. વાસ્તવમાં, એડિશનલ ડીજીપી (વહીવટ) એ.કે. ભાર્ગવના જવાબી સોગંદનામાના પેરા ૫ અને ૬ તરફ જોતાં, પિટિશનર નં. ૩ ને ૯.૮.૯૫ ના રોજ (ભૂલથી ૯.૮.૯૮ તરીકે દર્શાવેલ) અને મોહમ્મદ હનીફ વોરા પિટિશનર નં. ૮ ને ૨૪.૧૧.૯૫ ના રોજ હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી. આમ તેમાંથી કોઈએ પણ પાંચ વર્ષ પૂર્ણ કર્યા ન હતા. પિટિશનર નં. ૬ ના સંબંધમાં, એવું

જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ મૂળ કોન્સ્ટેબલ તરીકે નિયુક્ત થયા હતા. જોકે, પોતાની મરજીથી, તેમણે પોતાનો સંવર્ગ વાયરલેસ ઓપરેટરના સંવર્ગમાં બદલાવ્યો હતો અને બહેતર સંભાવનાઓ માટે વધેલી બઢતી મેળવી હતી. વિદ્વાન સિંગલ જજનો એવો મત હતો કે જોકે તેમણે હેડ કોન્સ્ટેબલની બઢતીવાળી જગ્યા પર પાંચ વર્ષ પૂર્ણ કર્યા ન હતા, તેમ છતાં તારીખ ૨૬.૧૨.૮૦ ના પત્રવ્યવહારમાં પ્રતિબિંબિત થયેલા વિબંધનના સિદ્ધાંત (ડોક્ટ્રિન ઓફ એસ્ટોપલ) નો આશરો લઈને તેમને પીએસઆઈ ની બઢતીવાળી જગ્યા માટે પાત્ર ગણવા જોઈએ અને તાલીમ માટે મોકલી શકાય છે. વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે આ જ સિદ્ધાંત અપીલકર્તાઓના કેસને પણ લાગુ પડશે.

૧૨. અમારા મતે, આ દલીલ યોગ્ય આધારવાળી છે. એ સાચું છે કે હાલના અપીલકર્તાઓએ સી.આઈ.ડી. (આઈ.બી.) માં જવાની ઈચ્છા દર્શાવવાના કારણે ઝડપી બઢતી મેળવી હતી પરંતુ એનેક્ષર "ઓ" સ્પષ્ટ છે અને હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે ઝડપી બઢતીની જોગવાઈ કરે છે અને ડેપ્યુટેશન પર હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે પાંચ વર્ષ પૂર્ણ કર્યા પછી, તેમને પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યા માટે લેવાતી ખાતાકીય પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત થવાની મંજૂરી આપી શકાય છે. પિટિશનમાં જણાવ્યા મુજબ, તમામ અપીલકર્તાઓને લેખિત કસોટી તેમજ મૌખિક કસોટીમાં ઉપસ્થિત થવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને તેઓએ તેમાં સફળતાપૂર્વક ઉત્તીર્ણ થયા છે. બાબતના આ સંદર્ભમાં, અમારા મતે,

વિદ્વાન સિંગલ જજે અપીલકર્તાઓની તરફેણમાં વચગાળાની રાહત આપવાનો ઈનકાર કરીને કાયદાની ભૂલ કરી છે જેને સુધારવાની જરૂર છે.

૧૩. પરિણામે, અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે અને તારીખ ૯.૨.૯૯ ના હુકમના પેરા ૫ માં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા જે લાભો લંબાવવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે તે તમામ લાભો લંબાવવાનો સામાવાળા સત્તાવાળાઓને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. જોકે સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે સદર હુકમ સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૧૦૫૩૨/૧૯૯૮ ના આખરી પરિણામને આધીન રહેશે. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તાલીમ પહેલેથી જ શરૂ થઈ ગઈ છે અને અપીલકર્તાઓને અધવચ્ચે આવી તાલીમમાં જોડાવાની મંજૂરી આપવી કદાચ યોગ્ય ન ગણાય. સત્તાવાળાઓને અપીલકર્તાઓને અધૂરી તાલીમ આપવાની મંજૂરી આપવાનો નિર્દેશ આપવો પણ યોગ્ય રહેશે નહીં. અમને આ રજૂઆતમાં તથ્ય જણાય છે. તેથી, એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે સામાવાળાઓ અપીલકર્તાઓને હવે પછીની બેચમાં આવી તાલીમ લેવાની મંજૂરી આપશે.

૧૪. તાકીદ અને જે મહત્વનો પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો છે તેને ધ્યાનમાં રાખીને મુખ્ય બાબત આખરી નિકાલ માટે હાથ પર લેવાની વિદ્વાન સિંગલ જજને વિનંતી કરવા સત્તાવાળાઓ સ્વતંત્ર છે. જ્યારે પણ આવી અરજ કરવામાં આવશે ત્યારે વિદ્વાન સિંગલ જજ તેના પર વિચાર કરશે અને યોગ્ય કાર્યવાહી કરશે. ઉપર દર્શાવેલ હદ સુધી અપીલ તે મુજબ મંજૂર કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ રહેશે નહીં.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.